
Primar – **Vadim Bulgaru**

STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO- ECONOMICĂ A COMUNEI ȚÂNȚĂRENI (2020-2024)



Realizat cu suportul companiei "Consultex" SRL

Tel: +(373) 9500824

E-mail: office@consultex.md

Web: www.consultex.md

CONSULTEX
ADVISE • SOLUTIONS • RESULTS

CONȚINUT:

1. ÎNTRUDUCERE	3
2. ANALIZA SITUAȚIEI SOCIO-ECONOMICE ACTUALE A COMUNEI ȚÎNȚĂRENI	4
2.1. Prezentarea comunei Țînțăreni	4
2.2. Cadrul demografic.....	6
2.3. Structura economiei și situația mediului de afaceri	6
2.4. Starea ecologică și a mediului	8
2.5. Infrastructura și utilități	9
2.5.1. Sistemul de alimentare cu apă și canalizare.....	9
2.5.2. Alimentarea cu energie electrică	10
2.5.3. Alimentarea cu gaze naturale	10
2.5.4. Alimentarea cu căldură	10
2.5.5. Rețeaua de drumuri	10
2.5.6. Fondul locativ.....	11
2.5.7. Telecomunicațiile	11
2.6. Protecția sănătății și asistență socială.....	11
2.7. Educație și instruire.....	12
2.8. Cultură, recreere, sport.....	13
2.9. Structura suprafețelor administrative și a fondului social.....	15
2.10. Principalele surse de finanțare a bugetului local.	16
2.11. Alte aspecte.	16
3. INTERVIEWAREA ADMINISTRAȚIEI ȘI A LOCUITORILOR COMUNEI	17
6. FORMULAREA STRATEGIEI	27
6.1. Viziune	27
6.2. Concordanța dintre strategia de dezvoltare a comunei Țînțăreni și planurile strategice de dezvoltare la nivel raional și național	27
6.3. Direcții strategice de dezvoltare (domenii de intervenție)	27
6.4. Obiective strategice	28
6.5. Stabilirea indicatorilor de performanță, a țintelor și a inițiativelor strategice	30
7. ELABORAREA PLANULUI STRATEGIC	33
8. APROBAREA ȘI IMPLEMENTAREA STRATEGIEI	35
9. CONCLUZII	36
Anexa N1	37

STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A COMUNEI ȚÎNȚĂRENI

1. ÎNTRODUCERE

Dezvoltarea unei comunități, oricare ar fi ea, nu poate fi concepută în lipsa unei viziuni clare asupra direcțiilor spre care această comunitate dorește și poate să se îndrepte și a unor obiective clare, care ar duce la realizarea viziunii.

Viziunea, pe care o urmărește administrația comunei este dezvoltarea durabilă a comunei Țînțăreni și îmbunătățirea bunăstării locuitorilor ei.

Realizarea viziunii va contribui la înfăptuirea următoarelor efecte benefice:

- Dezvoltarea economiei locale și a antreprenoriatului;
- Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor comunei și reducerea decalajului dintre oraș și sat la capitolul comodităților și a asigurării cu obiecte de infrastructură a comunei;
- Asigurarea locuitorilor cu locuri de muncă bine plătite;
- Stoparea exodului populației în căutarea de locuri de muncă și/sau a unui nivel de trai mai decent;
- Crearea tuturor condițiilor necesare pentru dezvoltarea armonioasă a tineretului;
- Protecția socială a locuitorilor în etate și a persoanelor cu dezabilități;
- Dezvoltarea și modernizarea sistemului medical;
- Protecția mediului ambiant și eliminarea factorilor nocivi pentru ecologia localității;
- Identificarea și atragerea resurselor
- Asigurarea unei transparențe a actului decizional, precum și a colaborării și consultării cu antreprenoriatul și societatea civilă.

Pornind de la conștientizarea situației socio-economice actuale a comunei Țînțăreni și analizând punctele tari și punctele slabe, a oportunităților și amenințărilor, am elaborat o strategie de dezvoltare socio-economică, care scoate în evidență modul în care comunitatea va volosi avantajele și resursele disponibile pentru o dezvoltare mai accelerată a comunei și a bunăstării locuitorilor ei.

Strategia de dezvoltare a comunei Țînțăreni a fost elaborat în mod democratic, prin sondarea opiniei locuitorilor din diferite grupe social demografice și prin aprobarea planului strategic de către reprezentanții consiliului de administrare a comunei. Acest aspect va contribui la creșterea spiritului de inițiativă a locuitorilor comunei, la o implicare mai activă a populației în dezvoltarea localității și la creșterea responsabilității colective pentru deciziile adoptate și pentru întreg procesul de dezvoltare.

2. ANALIZA SITUAȚIEI SOCIO-ECONOMICE ACTUALE A COMUNEI ȚÎNȚĂRENI

2.1. Prezentarea comunei Țînțăreni

Țînțăreni este un sat și comună din raionul Anenii Noi. Satul are o suprafață de circa 1.60 kilometri pătrați, cu un perimetru de 5.30 km. Comuna Țînțăreni are o suprafață totală de 57.37 kilometri pătrați, fiind cuprinsă într-un perimetru de 52.98 km. Din componența comunei fac parte localitățile Țînțăreni și Crețoaia.

Foto N1 Satul Țînțăreni, raionul Anenii Noi



Suprafața totală a localităților din cadrul comunei alcătuiește aproximativ 2.34 kilometri pătrați. Satul Țînțăreni este situat la o distanță de 10 km de orașul Anenii Noi și la 33 km de Chișinău. Prima atestare a satului Țînțăreni a fost în 1659 (cu numele de Luțeni).

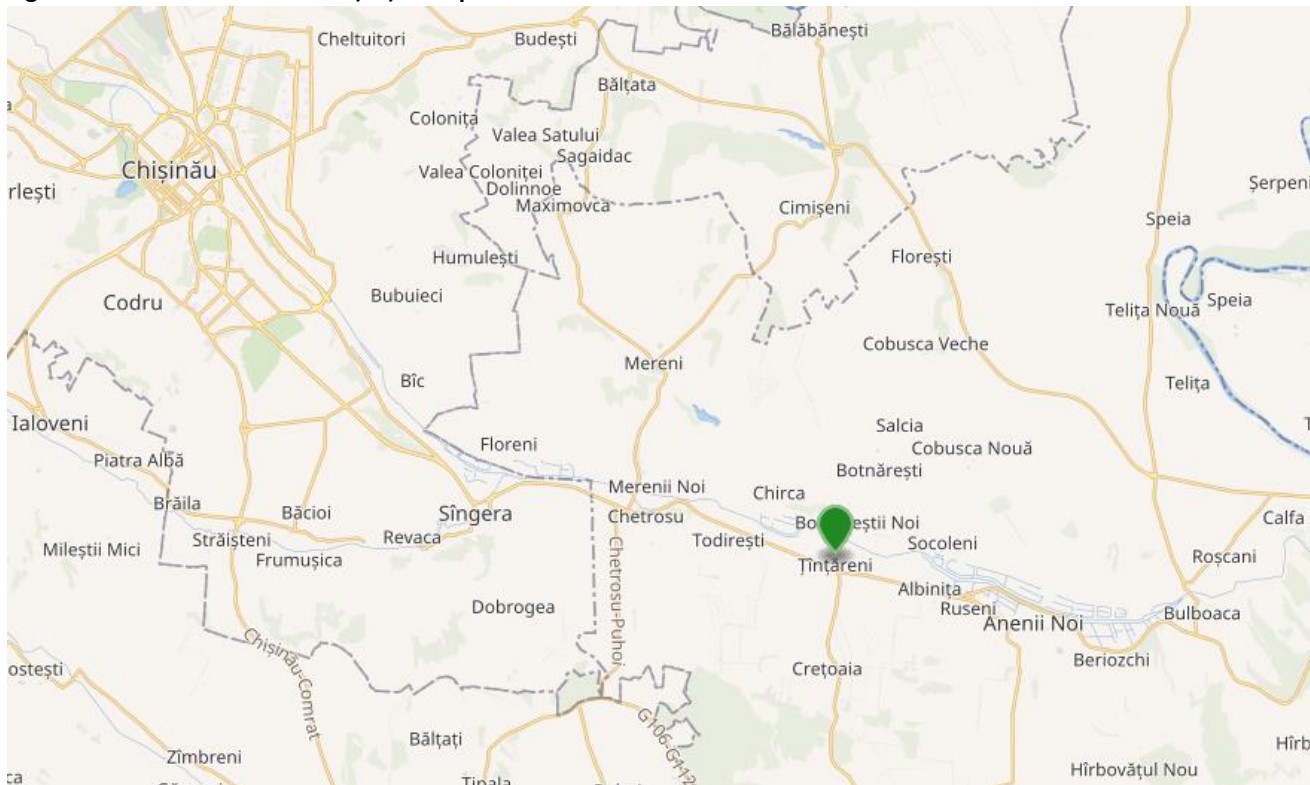
Figura N1 Localizarea satului Țînțăreni în raionul Anenii Noi



Localitatea este situată la latitudinea 46.9004 longitudinea 29.1394 și altitudinea de 29 metri față de nivelul mării. Teritoriul comunei este reliefat prin dealuri și câmpii. Localitate este in administrarea

orașului Anenii Noi. Comuna este învecinată cu satele Todirești, Chirca, Albinuța, Botnărești, Socoleni, Geamăna, Puhoi și Ciobanovca din același raion. Teritoriul comunei este traversat de drumul național R2. Comuna Țîntăreni se află la o distanță mică de calea ferată Chișinău-Tiraspol, cu stația din s. Merenii Noi. La ultimele alegeri locale în funcția de primar al comunei a fost ales Dl. Vadim Bulgaru.

Figura N2 Localizarea satului Țîntăreni pe hartă



Localitatea Crețoaia. Sătucul este întemeiat în a. 1900 și face parte din comuna Țîntăreni. Suprafața localității este de 17,4 km.p. În sat sunt: 12 fântâni, cămin, punct medical, oficiu poștal, magazine. Distanța până în or. Anenii Noi - 12 km, km și până la Chișinău - 30 km. În sătuc locuiesc cca. 450 persoane, majoritatea ucraineni. Sătucul este traversat de 3,5 km de drumuri, care se află într-o stare satisfăcătoare. Dealul din spatele satului, care urcă spre pădure, are o altitudine de 224 m.

Localitatea intra la început în volostea Telița din jud. Bender. Pe moșia satului se află 2 movile funerare, rămase încă de la migratorii asiatici, care cu sute de ani în urmă invadau aceste meleaguri, jefuindu-i pe băștinași. În 1903 țăranii au adunat bani să deschidă o școală de alfabetizare, dar ea, din lipsă de alte mijloace financiare, a rămas pentru multă vreme cu lacătul la ușă. În 1910 cătunul întrunea 57 de ogrăzi, număra 319 locuitori. Credincioșii intrau în parohia Țîntăreni, aflată la 5 km depărtare. Dicționarul statistic al Basarabiei din 1923 a numărat aici 150 de case, a pus la evidență o moară, școala primară. Primăria se afla la Țîntăreni. Peste 10 ani Crețoaia avea de acum 424 de locuitori. Statistica sovietică a înregistrat în 1940 în acest sat 611 oameni. Războiul, foametea și deportările au redus populația la 458 de suflete (1 aug.1949). Recensământurile populației din 1979 și 1989 au găsit în Crețoaia, respectiv, 384 și 405 oameni. La 1 ian. 1994 aici trăiau 455 de oameni, iar

la 1 ian. 2002 și mai puțini: 415. Deși se află în apropierea unor artere intense de circulație (calea ferată Chișinău-Tiraspol și autostrăzile Chișinău-Bender, Chișinău-Căușeni), populația nu a sporit.

2.2. Cadrul demografic

Numărul total de locuitori ai comunei Țîntăreni este 2593 persoane, din care 1427 sunt femei și 1166 sunt bărbați. Numărul familiilor constituie 1369. Densitatea populației constituie 2,7 locuitori/km².

Populația aptă de muncă constituie 2022 persoane, ce reprezintă 78% din numărul total de locuitori. În comuna Țîntăreni locuiesc 517 pensionari și 571 copii cu vârsta de până la 16 ani.

Datele cu privire la ocuparea forței de muncă sunt satisfăcătoare. Astfel, la data de 17 iunie, 2020, la Agenția de Ocupare a Forței de Muncă ca șomeri sunt înregistrați 24 șomeri, ce reprezintă doar 1% din totalul populației apte de muncă.

Pe lângă locurile de muncă, disponibile localnicilor în cadrul comunei, o parte a populației comunei se deplasează zilnic la muncă în alte localități ale republicii, preponderent în mun. Chișinău și în centrul raional (or. Anenii Noi). Numărul locuitorilor angajați la muncă pe teritoriul comunei este de 727 persoane. Numărul locuitorilor angajați la muncă în afara comunei, pe teritoriul Republicii Moldova este de 89 persoane. O bună parte din locuitorii comunei sunt plecați la muncă peste hotare.

Numărul familiilor în comună constituie 1369. Numărul de căsătorii, înregistrate în ultimul an – 17. Numărul de nou-născuți înregistrați în comună în ultimul an este de 31 persoane. Numărul de decedați, înregistrați în ultimul an este de 40 persoane.

În localitate conviețuiesc mai multe etnii, dintre care majoritatea reprezintă moldovenii, circa 89%. Pe locul 2 se află ucrainenii, circa 8%. Pe locul 3 sunt locuitorii de etnie rusă, circa 2%. Pai puțin numeroși (sub 1%) sunt: gagauzii, bulgarii, țiganii, polonezii.

2.3. Structura economiei și situația mediului de afaceri

Pe teritoriul comunei Țîntăreni activează 63 agenți economici, din care 5 în sectorul agricol, 45 în domeniul comerțului, 2 în domeniul deservirii comunale, 5 în domeniul producerii și 6 în domeniul transportului.

Sectorul agricol.

Comuna Țîntăreni dispune de un însemnat potențial agricol, datorită suprafețelor mari de terenuri agricole, bonitatea solului fiind de 51%. Cota medie / persoană este de 1,3 ha. Principala direcție de activitate agricolă din comună este cultivarea legumelor și fructelor. În cadrul comunei activează 18 gospodării agricole mari, care gestionează în total 1128 ha teren agricol (28% din totalul terenului agricol).

Pe teritoriul comunei activează o uscătorie de fructe, un frigider și un elevator.

Alte entități economice cu activitate în domeniul prelucrării produselor agricole în comuna Țîntăreni nu există. Prin urmare sectorul agricol al comunei nu dispune de: oloinițe, mori, agromagazine, etc.

Creșterea în sere a legumelor nu este dezvoltată în comuna Țîntăreni. În localitate nu există nici o seră.

Pe teritoriul comunei nu există nici sisteme de irigare, fapt care face agricultura din localitate dependentă de precipitațiile anuale.

Turism

În cadrul comunei Țînțăreni nu există careva locuri și/sau obiecte de atracție turistică, ca exemplu: rezervații naturale; cadre naturale pitorești; cabane; vinării; pensiuni turistice; locuri special amenajate pentru odihnă la natură; obiecte istorice și/sau arhitecturale de atracție turistică.

Prin urmare, atât populația, cât și Primăria comunei nu dispune de surse de venit care ar proveni din activitatea turistică.

Un mare avantaj, care oferă potențial dezvoltării turismului local este ruta republicană R2, care traversează comuna Țînțăreni și care unește mun. Cișinău cu următoarele destinații turistice:

- Vinăria "Purcari",
- Vinăria "Etcetera",
- Vinăria "Asconi",
- Cetatea Tighina,
- Localitatea "Zatoka" din Ucraina (destinația preferată de vacanță a moldovenilor),
- Orașul Odessa (destinația preferată de vacanță a moldovenilor).

Sectorul zootehnic

Zootehnia la nivel industrial practic că nu există în comuna Țînțăreni. În comună lipsesc ferme de producere a laptelui și de creștere a animalelor cornute mari și mici (bovine, caprine, ovine, etc). În comună nu există un careva centru de colectare a laptelui de la populație. În perimetrul comunei activează doar o fermă de creștere a păsărilor (filiala SA Floreni). Într-o cantitate moderată animalele și păsările sunt crescute în gospodăriile individuale țărănești, care numără 228 gospodării.

Tabelul N1 Creșterea animalelor la nivelul gospodăriilor individuale ale populației:

Efectivul animalelor și păsărilor	Număr capete
Bovine	76
Porcine	28
Ovine / Caprine	210
Cabaline (cai, măgari)	6
Păsări de toate tipurile	32000

Sursa: Primăria comunei Țînțăreni

Dat fiind faptul că creșterea animalelor la nivel industrial practic că nu există iar la nivelul gospodăriilor individuale este slab dezvoltat, sectorul zootehnic al comunei duce lipsă de un număr important de activități economice, ca exemplu:

- Centre de colectare a cărnii și laptelui de la populație;
- Centre de colectare și/sau de prelucrare a pielii de animale;
- Centre de colectare și/sau prelucrare a lânii;
- Abatoare.

Din activitățile economice adiționale, aferente sectorului zootehnic al comunei, putem menționa un abator (Vaslan Grup SRL) și un incubator (Ecloz-Service SRL).

Prestarea serviciilor

Sectorul de prestare a serviciilor este slab dezvoltat în comuna Țînțăreni. Prin urmare în comună nu există frizerii, cizmării, birouri de reparație a tehnicii de uz casnic, servicii de cazare, asociații de economii și împrumut.

În comună sunt prestate servicii poștale și de telecomunicații.

Antreprenoriat

În comună spiritul antreprenorial este foarte slab dezvoltat, tinerii preferând să se angajeze la lucru în puținele întreprinderi pe teritoriul comunei, să-și caute de lucru în mun. Chișinău sau să plece peste hotare. Tinerii nu au aptitudini antreprenoriale și cunoștințe în pornirea și gestiunea unei afaceri.

2.4. Starea ecologică și a mediului

Starea mediului ambiant al comunei lasă mult de dorit. Pe teritoriul comunei este amplasat Depozitul de Deșuri Menajere Solide al mun. Chișinău, în gestiunea căruia și se află din anul 1987. Poligonul deșeurilor solide din s. Țînțăreni, raionul Anenii Noi, a fost organizat pe o suprafață de 22,5 ha pentru mun. Chișinău. Teritoriul se află la bilanțul Primăriei municipiului Chișinău și este deservit de întreprinderea „Autosalubritate”, responsabilă pentru colectarea, transportarea, prelucrarea și sortarea parțială a deșeurilor. Conform datelor pe poligon se acumulează anual cca. 780-800 mii m³ de deșuri menajere solide. O problemă prioritară de mediu este reciclarea deșeurilor, care prezintă un complex de acțiuni menite să micșoreze volumul generării reziduurilor menajere și industriale și utilizarea lor maximă în calitate de materie primă secundară, spre exemplu, la o uzină specializată în prelucrarea deșeurilor.

Foto N2 Depozitul de Deșuri Menajere Solide al mun. Chișinău



Pe teritoriul comunei se află o gunoiște proprie neautorizată, care nu corespunde normelor ecologice. Populația comunei de sine stătător transportă deșeurile solide la gunoiște, însă o bună parte din locuitori neglijează depozitarea centralizată a deșeurilor.

Pe teritoriul comunei apar periodic mai multe gunoiști spontane, care necesită a fi lichidate. Comuna duce lipsă de un sistem și facilități proprii de colectare și transportare a deșeurilor (de tip organic, plastic, sticlă etc.). La moment aceste servicii sunt prestate locuitorilor comunei de către întreprinderea Autosalubritate, care periodic colectează deșeurile menajere de la gospodăriile casnice ale locuitorilor comunei. Atât locuitorii, cât și administrația comunei nu sunt pe deplin satisfăcuți de calitatea serviciilor prestate de furnizor. Uneori mașina se strică și respectiv comuna are probleme cu colectarea și evacuarea gunoiului, fapt care înrăutățește atât starea mediului, cât și aspectul estetic al comunei. Lasă mult de dorit și metoda de colectare a gunoiului. Astfel, gunoiul se colectează fără a folosi tomberoane.

În timpul actual se află în proces de construcție uzina de prelucrare a deșeurilor și a stației de epurare a lavigatului poligonului de deșeuri din comuna Țînțăreni, raionul Anenii Noi.

Nesatisfăcătoare, la fel, este starea albiei râului Bîc, care necesită a fi curățit anual.

2.5. Infrastructura și utilități

2.5.1. Sistemul de alimentare cu apă și canalizare

În prezent în comuna Țînțăreni exista un sistem centralizat de alimentare cu apă. Lungimea totală a apeductului este de 17 km. Sursa centralizată de apă constituie 5 fîntîni arteziene, care alimentează cu apă casele individuale de locuit, în proporție de 95% (1239 case), precum și edificiile social-culturale și administrative din localitățile Țînțăreni și Crețoaia. La moment costul 1 m³ de apă se ridică la 7 lei. La moment rețelele de apeduct sunt învechite (peste 50 ani) și necesită a fi modernizate. Din cauza rețelelor vechi există multe pierderi de apă.

Comuna Țînțăreni nu deține un sistem de canalizare centralizat a apelor uzate de la locuințe și obiectele social-culturale. Grădinița de copii și Centrului Medicilor de Familie dispun de propriile sisteme de colectare a apelor impurificate (hazna). Apele uzate de la locuințe și obiectele social culturale se evacuează în bazine neautorizate, ceea ce constituie un pericol eminent pentru starea mediului înconjurător.

Proiectul care prevede realizarea unui sistem de canalizare al comunei urmează a fi elaborat și găsite ulterior surse de finanțare. Odată cu proiectare sistemului de canalizare, urmează de implementat și construcția stației de epurare.

2.5.2. Alimentarea cu energie electrică

Pe raza comunei Țînțăreni există o vastă rețea de linii electrice aeriene de înaltă tensiune înaltă, medie și joasă. Comuna este asigurată cu energie electrică de către compania ÎCS RED UNION FENOSA SA. Starea liniilor de distribuție este bună. Alimentarea cu energie electrică a comunei Țînțăreni este realizată în proporție 100%.

Iluminarea stradală a comunei asigură iluminarea a 38 străzi. Pe teritoriul comunei sînt montați 1300 piloni, din care 433 sunt asamblați cu felinare de iluminat economice. Costul energiei electrice pentru iluminatul stradal este suportat din bugetul comunei.

2.5.3. Alimentarea cu gaze naturale

Pe teritoriul administrativ al comunei există un sistem centralizat de alimentare cu gaze naturale. La moment, 1227 case individuale sunt conectate la rețeaua de gaz. Cu excepția casei de cultură, toate edificiile social-administrative de pe teritoriul comunei sînt conectate la rețeaua de gaz. La moment un număr peste 10% din case nu sunt gasificate. În gospodăriile, care nu sunt conectate la gaze naturale prepararea hranei se realizează la aragaze aprovizionate cu gaz natural sau din butelii de gaz lichefiat, precum și la sobe cu lemne.

2.5.4. Alimentarea cu căldură

În gospodăria și edificiile sociale ale comunei Țînțăreni energia termică este asigurată cu sobe pe bază de lemne și/sau cărbune. O bună parte casele particulare dispun de centrale termice autonome pe bază de gaze naturale. Cu excepția casei de cultură, toate edificiile social-administrative de pe teritoriul comunei dispun de cazangerii autonome funcționale pe bază de gaze naturale.

2.5.5. Rețeaua de drumuri

Numărul de străzi în perimetrul comunei numără 65 străzi. Lungimea totală a drumurilor are o lungime totală de 39 km, din care drumurile auto asfaltate formează 24 km iar 15 km sunt acoperite cu pietriș. Cu toate acestea, drumurile din localitățile Țînțăreni și Crețoaia necesită a fi reconstruite, starea lor fiind degradată preponderent în urma ploilor torențiale estivale și nu numai. În perimetrul comunei sunt 2 poduri în stare satisfăcătoare. Primăria dispune de tehnică mobilă pentru deszăpezire și menținerea drumurilor locale.

Circulația populației comunei spre centrul raional și spre capitala republicii este asigurată de către transportul public de tranzit de pe ruta republicană R2, care traversează comuna Țînțăreni.

2.5.6. Fondul locativ

Pe teritoriul comunei Țînțăreni sunt 1387 case de locuit, din care 13 case sunt părăsite mai mult de 1 an. Fondul locativ al comunei constituie 139 mii m².

2.5.7. Telecomunicațiile

În comuna Țînțăreni telefonia fixă este asigurată de către operatorul național – SA Moldtelecom, fiind implementat cu succes în anii precedenți noua stație telefonică care asigură în proporție de 71% gospodăriile comunei cu numere de telefon (739 case de locuit). Același operator asigură continuu racordarea gospodăriilor la rețeaua de Internet și cablu TV. În raza comunei Țînțăreni acoperirea cu telefonie mobilă este foarte bună.

2.6. Protecția sănătății și asistență socială

Comuna Țînțăreni dispune de un Centru al Medicilor de Familie – o instituție medicală de tip adaptat. Clădirea CMF aparține Primăriei și este într-o stare satisfăcătoare. CMF Țînțăreni este telefonizat, aprovizionat cu curent electric, conectat la apeductul de apă, precum și dispune de propriul sistem de canalizare. Instituția este conectată la conducta de gaze naturale și dispune de centrală termică autonomă. Nivelul de asigurare cu aparataj și utilaj medical al CMF este mediu. La CS Țînțăreni activează 9 lucrători, din care: 2 - medici de familie și 4 - asistente medicale.

Foto N 3 Centrul Medicilor de Familie din comuna Țînțăreni, r-nul Anenii Noi



Comuna nu dispune de un staționar medical de profil general sau specializat și nici de o farmacie de produse farmaceutice. Localitatea duce lipsă de cadre medicale specializate, ca exemplu: stomatologi, cardiologi, gastrologi, etc.

În cadrul comunei lipsește o baie publică și un parc public, care ar contribui la fortificarea sănătății cetățenilor și petrecerea timpului liber.

În cadrul comunei își desfășoară activitatea în domeniul asistenței sociale un asistent social, care este angajat de către administrația centrului raional Anenii Noi și care deservește 2 grupe de persoane socialmente vulnerabile, preponderent singuratică, care necesită deservire la domiciliu, prestand servicii specializate persoanelor și familiilor care sunt beneficiari de asistență socială și duce evidența lor. Numărul total de beneficiari de alocații speciale de stat (asistență socială, ajutoare financiare și materiale) este 523 persoane.

În cadrul comunei activează Centrul Comunitar Creștin „Betania”. Zilnic 50 și 60 de copii primesc un prânz cald, apoi sunt ajutați de patru pedagogi sociali să își facă lecțiile pentru acasă. În perioada estivală se organizează tabăra de vară pentru copii. Zilnic primesc hrană cca. 20 bătrâni din localitate. Scopul proiectului este de a îmbunătăți viața bătrânilor fără a le schimba locul de trai. Un alt proiect implementat în cadrul Centrului este acela de prevenire a traficului de ființe umane.

2.7. Educație și instruire

Sistemul de învățământ a comunei cuprinde un gimnaziu și o grădiniță de copii, situate în clădiri separate. Starea gimnaziului „Ion Creangă” din s. Țînțăreni este satisfăcătoare, fiind conectat la apeduct și rețeaua de gaze naturale. Gimnaziul dispune de cazangerie autonomă pe bază de gaze naturale și este conectat la sistemul de canalizare. În perioada 2010-2011 a fost efectuată cu susținerea FISM schimbarea ferestrelor la cădirea gimnaziului.

În incinta gimnaziului „Ion Creangă” din s. Țînțăreni își fac studiile 250 elevi. La „Ion Creangă” din s. Țînțăreni activează 49 salariați, din care: 23 cadre didactice și 17 lucrători tehnici. Clădirea gimnaziului dispune de săli de clasă bine amenajate, conexiune la rețeaua de Internet, sală de sport, teren sportiv, sală de festivități, cantină, depozit.

Grădinița de copii „Andrieș” din localitate este amplasată într-o clădire separată, fiind dotată cu toate utilitățile, inclusiv sistem de canalizare propriu, necesare unei bune funcționalități. În aa. 2012-2013 a fost efectuată cu susținerea FISM reparația capitală a clădirii respective (schimbarea acoperișului, termoizolarea, etc.), care datează din anul 1970. Grădinița are un aspect estetic moder și este dotată cu teren de joacă și teren de activități fizice. Instituția este frecventată de 152, având o capacitate de 178 copii de vârstă preșcolară. La grădinița de copii activează 11 educatori și 17 lucrători auxiliari. Instituția preșcolară dispune de teren de joacă pentru copii, cantină, depozit pentru produse alimentare și inventar.

Foto N4 Grădinița "Andrieș" din localitatea Țînțăreni, r-nul Anenii Noi



2.8. Cultură, recreere, sport.

Comuna Țînțăreni dispune de un centru cultural (casă de cultură), aflată în stare satisfăcătoare, cu o capacitate de 240 locuri.

Foto N5 Casa de cultură din Țînțăreni, Anenii Noi



La moment edificiul cultural nu este conectat la apeduct, conducta de gaze naturale, prin urmare nu există o cazangerie autonomă și sistem de canalizare. Problemele date urmează stringent de soluționat în perioadele imediat următoare. Încă în anul 2008 a fost reparat acoperișul Casei de cultură cu

finanțare parțială din Bugetul raional. Primăria Țînțăreni a implementat deja cu un proiect privind termoizolarea Casei de Cultură cu finanțare din Fondul de Eficiență Energetică (250 mii lei). În incinta casei de cultură este deschisă o sală de forță.

Comuna dispune de o bibliotecă publică, într-o stare bună, colecția de cărți fiind suplinită recent. Pe teritoriul comunei se află și un stadion, care la moment este într-o stare deplorabilă și necesită a fi reparat (vezi foto în continuare).

Foto N6 Stadionul comunei Țînțăreni



Pe parcursul anului în incinta casei de cultură, a gimnaziului și/sau pe stadionul satului se organizează diferite evenimente cultural-artistice și sportive, precum: hramul satului, Anul Nou, sărbătorirea Crăciunului/Paștelui, deschiderea sezonului sportiv, Ziua Independenței, etc. În comună activează un colectiv artistic și o echipă sportive de fotbal.

În incinta comunei Țînțăreni este edificat un Monument al eroilor. Comuna dispune de un muzeu al satului și de o publicație intitulată „Istoria satului Țînțăreni”.

Comuna nu dispune de un parc public și de o sală de agrement pentru tineret. Nu se editează ziare și/sau careva buletine informative locale. Comuna Țînțăreni nu dispune și de un post de radio local.

În comuna Țînțăreni activează 2 biserici: biserica sfinților Mihail și Gavriile și biserica „Isus Alfa și Omega” cu circa 120 de membri. Marea majoritate din ei sunt implicați în diferite lucrări sociale și de evanghelizare ale bisericii.

Foto N7 Biserica Alfa și Omega din Țînțăreni



2.9. Structura suprafețelor administrative și a fondului social.

Suprafața totală a teritoriului comunei Țînțăreni constituie cca. 5707 ha, din care suprafața terenurilor cu destinație agricolă constituie 69 la sută din total (3795 ha), inclusiv teren arabil – 38% (2442 ha), plantațiile multianuale – 20% (1195 ha). O suprafață considerabilă din suprafața administrativă a comunei revine fondului de rezervă (882 ha) și terenurilor cu pășuni (detalii în tabelul de mai jos). Nemijlocit terenul localității se întinde pe o suprafață de 294 ha.

Pe teritoriul comunei Țînțăreni activează, la moment, în domeniul agricol 18 asociații agricole, care au reușit să consolideze circa 30% din terenul cu destinație agricolă. Cotă funciară per persoană are o suprafața medie de 1 ha. Se constată o fragmentare excesivă a terenurilor agricole, fapt ce stopează dezvoltarea agriculturii în teritoriu și aplicarea unor tehnologii agricole moderne. Situația respectivă, la fel, nu permite implementarea sistemelor de irigații la suprafețe mari de teren agricol.

Tabelul N 2 Structura suprafețelor administrative și a fondului social

N	Denumirea terenurilor	La 01.01.2020 (ha)
1	Teren cu destinație agricolă, inclusiv:	3795
	<i>Teren arabil</i>	2442
	<i>Plantații multianuale</i>	1195
	<i>Construcții și curți</i>	20
2	Teren al localității	294

3	Teren destinat industriei și transportului	69
4	Terenul fondului silvic, inclusiv:	533
	<i>Gospodăria silvică</i>	51
	<i>Primăria</i>	482
5	Terenul fondului apelor, inclusiv:	135
	<i>Râuri</i>	51
	<i>Primăria</i>	88
6	Terenul fondului de rezervă	882
	<i>Dezvoltarea social (5%)</i>	4
	<i>Uz comun (inclusive pășuni)</i>	767
	Total terenuri:	5707

Sursa: Primăria comunei Țînțăreni

2.10. Principalele surse de finanțare a bugetului local.

Bugetul anual al comunei Țînțăreni este de aproape **20 mln lei**, din care:

10 mln lei provin din taxele achitate de întreprinderea municipală Autosalubritate și suportate de Primăria mun. Chișinău pentru folosirea teritoriului pe care este amplasat **Depozitul de Deșeuri Menagere Solide** ale mun Chișinău.

7,2 mln lei provin din bugetul de stat, din care 3,8 mln lei sunt atribuite întreținerii grădiniței.

2,7 mln lei provin taxele locale și impozitele achitate de către agenții economici și persoanele fizice din comuna Țînțăreni.

Astfel, 50% din bugetului comunei, constituie sumele achitate de regia Autosalubritate pentru folosirea teritoriului pe care este amplasat **Depozitul de Deșeuri Menagere Solide** ale mun Chișinău. Aceste sume, care sunt mai mari decât prețul arendei loturilor de teren arabil, reprezintă o compensare pentru pagubele aduse de gunoiște locuitorilor comunei (miros neplăcut, poluarea apelor subterane, etc.). Pe lângă aceste sume primăria mun. Chișinău mai participă la cofinanțarea diferitor proiecte sociale ale comunei Țînțăreni.

Această sursă de finanțare, care există de aproximativ 2 ani, este sub un risc considerabil din cauza mai multor demersuri ale populației comunei Țînțăreni împotriva amplasării gunoiștei pe teritoriul comunei, fapt care generează probleme ecologice. Împotrivirea locuitorilor deja generează inițiative de-a naționaliza pământul, pe care este amplasată gunoiștea, care poate să se soldeze cu stoparea finanțării bugetului comunei. Prin urmare, existența acestui risc crează imperativul diversificării surselor de finanțare a comunei Țînțăreni și, în același timp accelerarea executării proiectelor de infrastructură.

2.11. Alte aspecte.

Comuna Țînțăreni nu dispune de un inspectorat al poliției, ordinea publică fiind asigurată de ofițerul de poliție întărit pe zonă, care cuprinde mai multe sate din vecinătate. Localitatea nu dispune nici de un post al pompierilor, securitatea antiincendiară fiind asigurată de postul raional, care se află la o distanță de 7 km de comuna Țînțăreni.

3. INTERVIEWAREA ADMINISTRAȚIEI ȘI A LOCUITORILOR COMUNEI

Elaborarea strategiei de dezvoltare socio-economică a localității a fost fundamentată pe rezultatele interviuării administrației primăriei și a unui sondaj de opinie a locuitorilor comunei Țînțăreni.

Rezultatele interviuării administrației primăriei:

În rezultatul interviuării administrației primăriei au fost scoase în evidență următoarele probleme socio-economice, cu care se confruntă localitatea și care trebuie de soluționat în următorii ani:

- Starea ecologică precară a localității, cauzată de gunoiște și poluarea râului Bîc,
- Lipsa canalizării și rețelele de apeduct învechite,
- Lipsa zonelor de agrement,
- Lipsa edificiilor sportive,
- Depopularea localității din cauza migrației populației,
- Puține locuri de muncă,
- Lipsa drumurilor asfaltate în unele locuri,
- Lipsa gazificării într-o porțiune a comunei.

Mai mult despre problemele comunei și legăturile "cauză-efect" între probleme, aflați în capitolul 5.

Rezultatele sondajului de opinie:

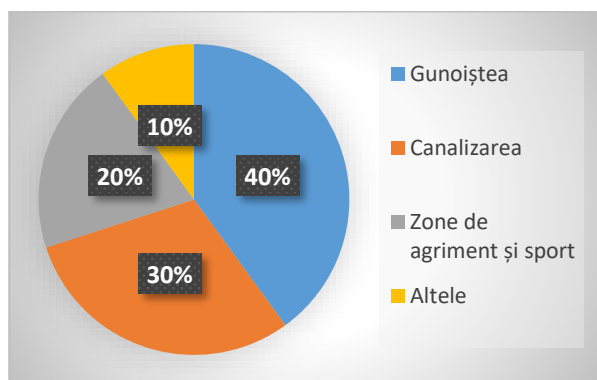
Eșantionul a constituit 45 persoane, cu vârsata cuprinsă între 18 și 60 ani, din care 25 femei și 20 bărbați.

Structura eșantionului după vârstă:

18-30 ani: 9 persoane - 20% din respondenți,
 31-40 ani: 16 persoane - 35% din respondenți,
 41-50 ani: 16 persoane - 35% din respondenți,
 51-60 ani: 5 persoane - 10% din respondenți.

În urma procesării chestionarelor au fost obținute următoarele date:

Întrebarea N1: Care este problema care necesită a fi soluționată în primul rând în localitate?



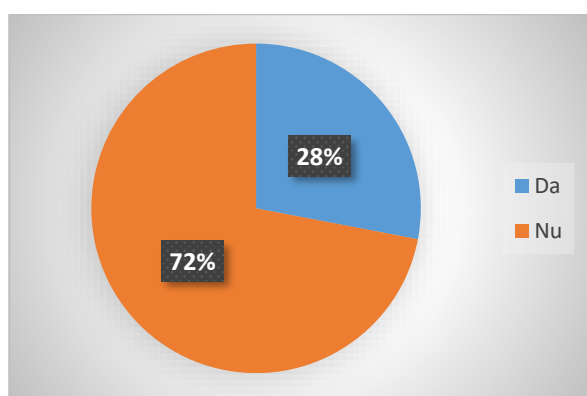
Prin urmare, problemele ce țin de gunoiște, canalizare și lipsa zonelor de agement au fost menționate de majoritatea respondenților.

Din zone de agrement au fost menționate: reconstruirea stadionului local, crearea unui parc pentru plimbări la aer liber, crearea unei săli de sport și fitness.

Printre alte probleme au fost enumerate următoarele:

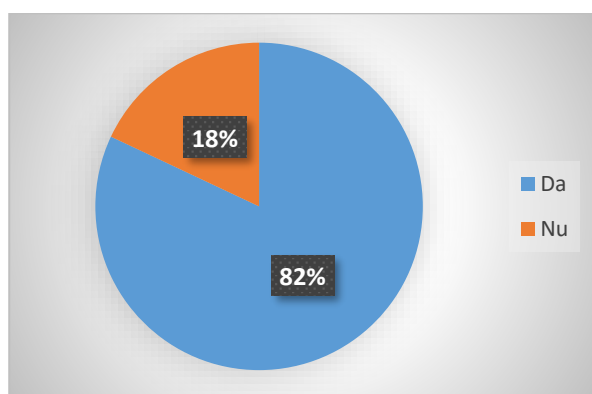
- Gazificarea completă a localității
- Lipsa tabărei pentru copii pe timp de vară
- Poluarea râului Bâc.

Întrebarea N2: Cunoașteți care sunt planurile de dezvoltare a localității?



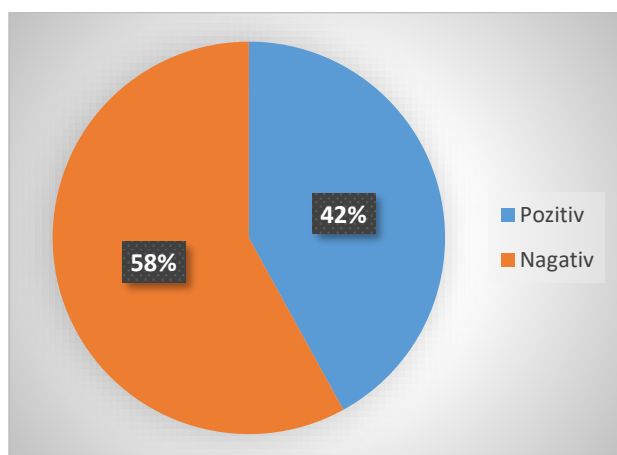
25 de respondenți (72%) au menționat că nu sunt la curent cu planurile de dezvoltare a localității.

Întrebarea N3: Ați dori să fiți informat(ă) regulat referitor la planurile de dezvoltare a localității?



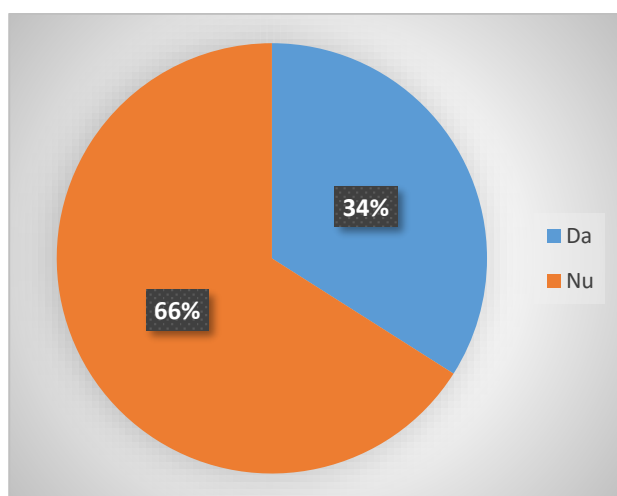
Din sondaj observăm deducem că majoritatea (29 persoane, 82%) respondenților (29 persoane, 82%) ar dori să fie informați regulat despre planurile de dezvoltare a localității. Acest fapt impune imperativul creării unor canale de comunicare cu locuitorii comune.

Întrebarea N4: Cum apreciați dinamica soluționării problemelor din comună în ultimii 5 ani?

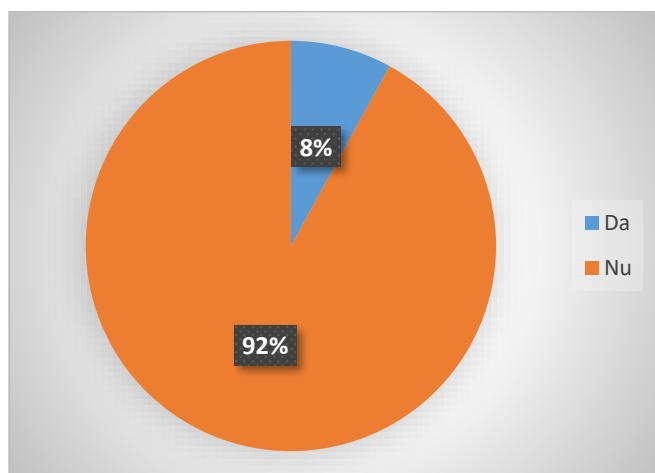


Rezultatul sondajului indică faptul că mai mult de jumătate din respondenți apreciază negativ dinamica soluționării problemelor comunei. Prin urmare administrația publică locală ar trebui să accelereze implementarea proiectelor în vederea îmbunătățirii condițiilor de trai al locuitorilor comunei.

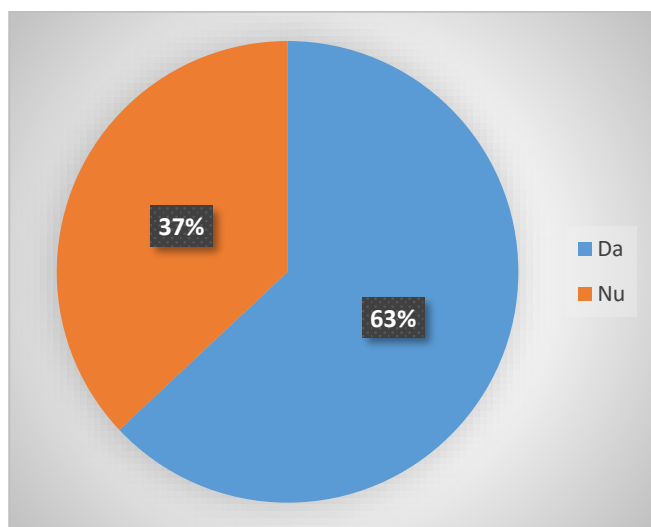
Întrebarea N5: Cum credeți, ar dori locuitorii comunei, aflați peste hotare, să revină în localitate, dacă li s-ar oferi un loc de muncă permanent?



66% sau 23 respondenți au răspuns afirmativ la această întrebare iar 34% au fost sceptici. Acest fapt demonstrează importanța asigurării locuitorilor cu locuri de muncă, care, la rândul său poate fi posibil doar în rezultatul dezvoltării economiei locale și a antreprenoriatului.

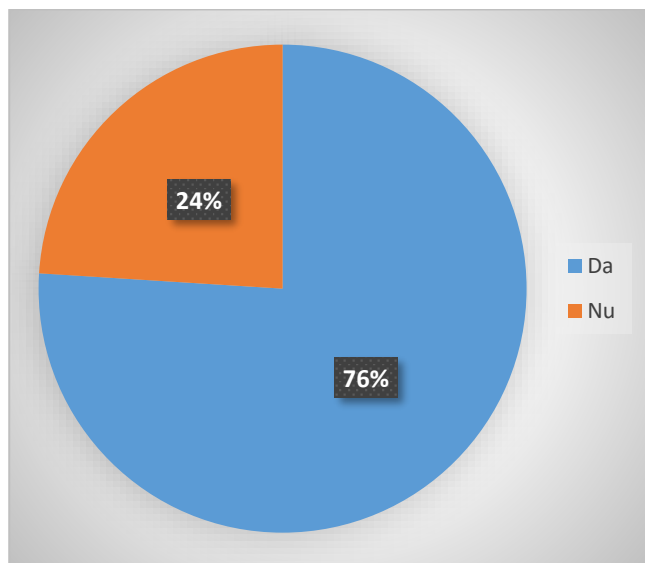
Întrebarea N6: Aveți o idee de afaceri?

Cu toate că idei de afaceri, care ar putea fi cu succes implementate, sunt foarte multe, marea majoritate a respondenților au răspuns că nu posedă o idee de afaceri. Astfel, se crează imperativul ridicării nivelului de informare și a culturii antreprenoriale la locuitorii comunei.

Întrebarea N7: Ați dori să porniți o afacere dacă ați avea o idee de afaceri și bani pentru început?

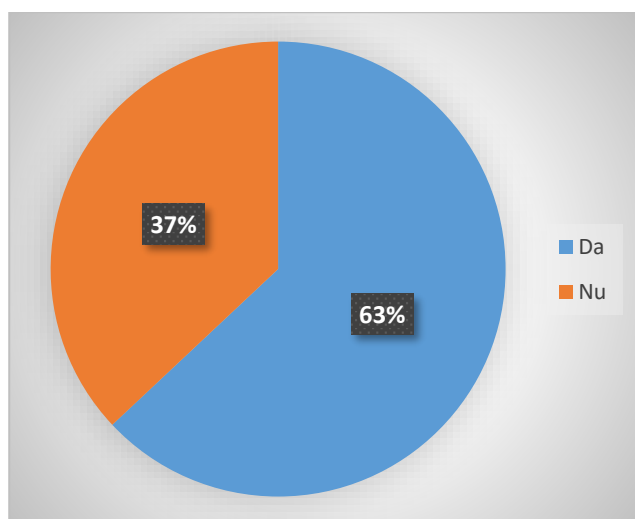
Din răspunsul respondenților putem concluziona că mai mult de jumătate din respondenți sunt gata să înceapă o afacere dacă ar avea o idee de afaceri și bani pentru început. Persoanele, care au răspuns pozitiv la întrebare sunt preponderent tineri, cu vârsta cuprinsă între 18 și 50 ani.

Întrebarea N8: Dacă ați avea posibilitatea să obțineți un grant pentru dezvoltarea afacerii personale, ați aplica?

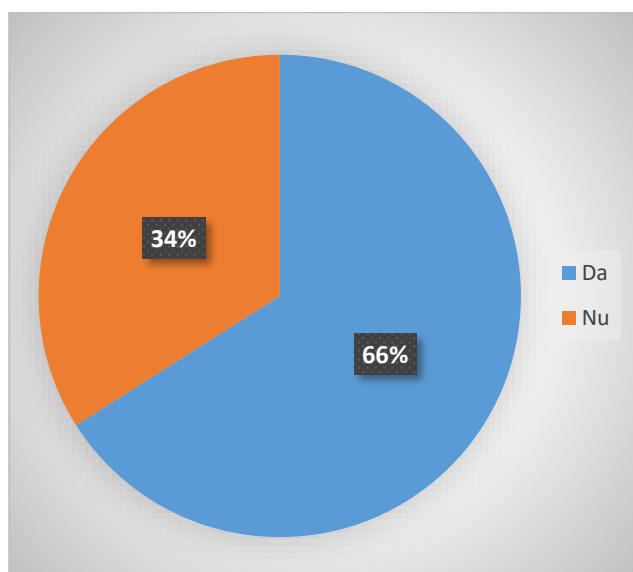


Marea majoritate a locuitorilor (76% din respondenți) ar fi dispuși să aplice la un grant pentru dezvoltarea afacerii proprii. Respondenții, care au răspuns afirmativ la această întrebare sunt într-un număr mai mare comparativ cu cei dispuși să înceapă o afacere proprie dacă ar avea o idee de afacere și bani de start. Acest rezultat poate fi lămurit prin faptul că posibilitatea de-a obține un grant poate constitui un imbold pentru lansarea unei afaceri proprii.

Întrebarea N9: Ați dori să participați la un curs de instruire în domeniul antreprenoriatului?

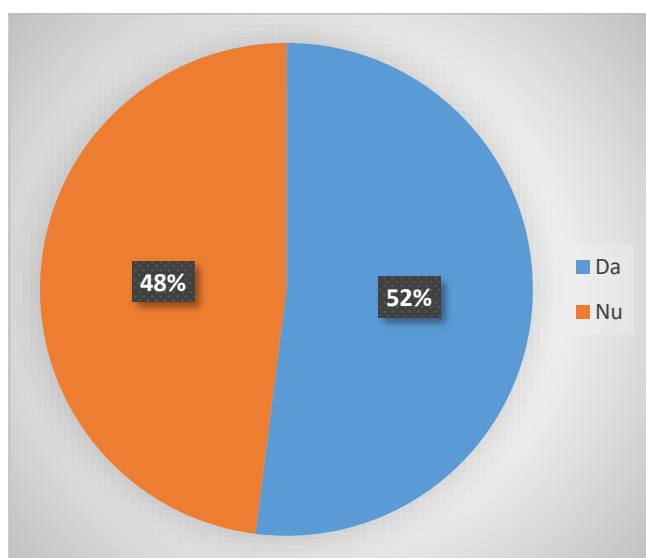


Întrebarea N10: Ați dori să participați la un curs de instruire în domeniul finanțării afacerii?



Mai mult de 60% din respondenți au răspuns afirmativ la întrebările 9 și 10, fapt care denotă un interes sporit al localnicilor față de eventuale cursuri de instruire în domeniul antreprenoriatului.

Întrebarea N11: Ați dori să oferiți suport nerambursabil APL-ului în proiecte de dezvoltare a comunității?



Mai mult de jumătate din respondenți și-au exprimat disponibilitatea de-a oferi suport nerambursabil administrației publice locale în implementarea unor proiecte de dezvoltare a comunității. Acest fapt trebuie luat în considerație de către primărie în dezvoltarea voluntariatului la realizarea obiectivelor strategice.

4. ANALIZA POTENȚIALULUI DE DEZVOLTARE PRIN PRIZMA AVANTAJELOR ȘI OPORTUNITĂȚILOR EXISTENTE. ANALIZA SWOT.

Analiza SWOT este un instrument important de analiză strategică, având ca scop identificarea avantajelor (eng. Strengths) și dezavantajelor (eng. Weaknesses) a stării socio-economice actuale, precum și oportunitățile (eng. Opportunities) și amenințările (eng. Threats) mediului extern. Analiza SWOT asigură o conexiune logică între starea de lucruri actuală din comuna Țînțăreni și obiectivele strategice.

Figura N3. Analiza SWOT:

	ASPECTE POZITIVE	ASPECTE NEGATIVE
MEDIUL INTERN	<p>AVANTAJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Infrastructură bună (drumuri asfaltate, acces la gaz natural, electricitate, apă, telecomunicații); • Localitatea este intersectată de drumul național R2, care face legătura între mun. Chișinău și orașele Anenii Noi, Bender și Tiraspol (capitala Transnistriei); • Existența unei biserici ortodoxe și a unei biserici baptiste; • Existența unei infrastructuri bune a învățământului preșcolar (grădiniță) și școlar (gimnaziu); • Flux important de mijloace financiare, generat de gunoștea mun. Chișinău; • Localitatea dispune de casă de cultură, oficiu poștal, grădiniță modernă și școală (gimnaziu); • Natalitate sporită; • Apropierea comunei de mun. Chișinău (30 km) și orașul Anenii Noi (10 km), care oferă posibilități bune de angajare; • Calitatea bună a solului. 	<p>DEZAVANTAJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stare ecologică nesatisfăcătoare (gunoște, poluarea râului Bâc); • Rețeaua de alimentare cu apă este învechită (peste 50 ani); • Lipsa canalizării; • O parte însemnată a comunei nu-i conectată la rețeaua de gaze naturale; • Starea precară a unor tronsoane de drumuri; • Starea economică a comunei foarte slab dezvoltată și lipsă de inițiativă antreprenorială locală; • Lipsa unor inițiative de susținere și instruire a antreprenoratului la nivel local; • Lipsa consolidării terenurilor agricole, care îngreunează atragerea investițiilor în agricultură și prelucrarea terenurilor cu tehnică modernă; • Piața muncii foarte redusă la nivel local; • Lipsa unor obiecte de atracție turistică; • Lipsa resurselor naturale și a spațiilor forestiere; • Resurse financiare deficitare (buget local) pentru a face față tuturor provocărilor comunei; • Lipsa facilităților sportive și de petrecere a timpului liber pentru tineret.
MEDIUL EXTERN	<p>OPORTUNITĂȚI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utilizarea surselor de finanțare externă (inclusiv granturi și fonduri neranbursabile de la partenerii externi ai Rep. Moldova); • Utilizarea programelor de susținere antreprenorială la nivel statal; • Atragerea investițiilor (inclusiv străine); • Tendința populației din capitală de-a se muta cu traiul în localități rurale; • Motivarea antreprenorilor din localități urbane de-a dezvolta afaceri în domeniul agricol și zootehnic pe teritoriul comunei; • Cererea în continua creștere față de produsele agricole ecologice, atât pe piața internă a Rep. Moldova, cât și în străinătate 	<p>AMENINȚĂRI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spor demografic negativ, cauzat de migrarea tineretului și a populației apte de muncă în alte localități ale republicii și peste hotare; • Pierderea finanțării ca rezultat al naționalizării pământului unde actual este amplasat Depozitul de Deșeuri Menajere Solide al mun. Chișinău; • Depopularea accelerată a sătucului Crețoaia; • Înrautățirea situației ecologice.

Sursa: Elaborat de Consultex SRL

5. CONCLUZIILE ANALIZEI SWOT. IDENTIFICAREA PROBLEMELOR PRIORITARE. ANALIZA LEGĂTURILOR CAUZĂ-EFECT.

- 1) Cele mai stringente problemele ale localității, care, conform opiniei populației comunei Țînțăreni trebuie rezolvate în mod prioritar, sunt lipsa canalizării și problema ecologică. Problema ecologică presupune: a) Modernizarea Depozitului de Deșeuri Menajere Solide al mun. Chișinău; b) Salubritatea teritoriului comunei și lichidarea gunoiștilor spontane; c) Salubritatea râului Bâc. Soluționarea acestei probleme va contribui la:
 - Îmbunătățirea stării ecologice;
 - Dispariția mirosului neplăcut;
 - Îmbunătățirea aspectului esthetic al comunei;
 - Îmbunătățirea calității apelor subterane cu efect benefic asupra fântânilor din comună;
 - Ameliorarea sănătății populației;
 - Îmbunătățirea imaginii comunei;
 - Atragerea investițiilor;
 - Ameliorarea stării demografice.

- 2) Alte probleme prioritare, menționate de locuitorii și administrația comunei sunt:
 - a) Drumurile, care necesită a fi reparate pe unele tronsoane;
 - b) Gazificarea completă a localității;
 - c) Rețelele de apeduct învechite;
 - d) Lipsa zonelor de agrement și de petrecere a timpului liber la aer liber. Aici au fost menționate lipsa pădurilor, parcurilor, iazurilor amenajate cu plajă și/sau pentru pescuit, foșoarelor, traseurilor pentru bicicliști și/sau pentru plimbări, stadion funcțional, etc.

- 3) O altă problemă, "simțită" mai puțin de către locuitorii comunei, dar care are un impact negativ major asupra capacității administrației comunei de a rezolva toate neajunsurile/problemele localității și de a realiza oportunitățile, este insuficiența finanțării, care ar presupune rezolvarea tuturor problemelor comunei într-un timp restrâns. Cauzele acestei probleme este economia locală slab dezvoltată, care la rândul ei este consecința lipsei inițiativei antreprenoriale în rândul populației comunei și a incapacității de valorificare a punctelor forte și a oportunităților de finanțare externă **(vezi figura N4)**.

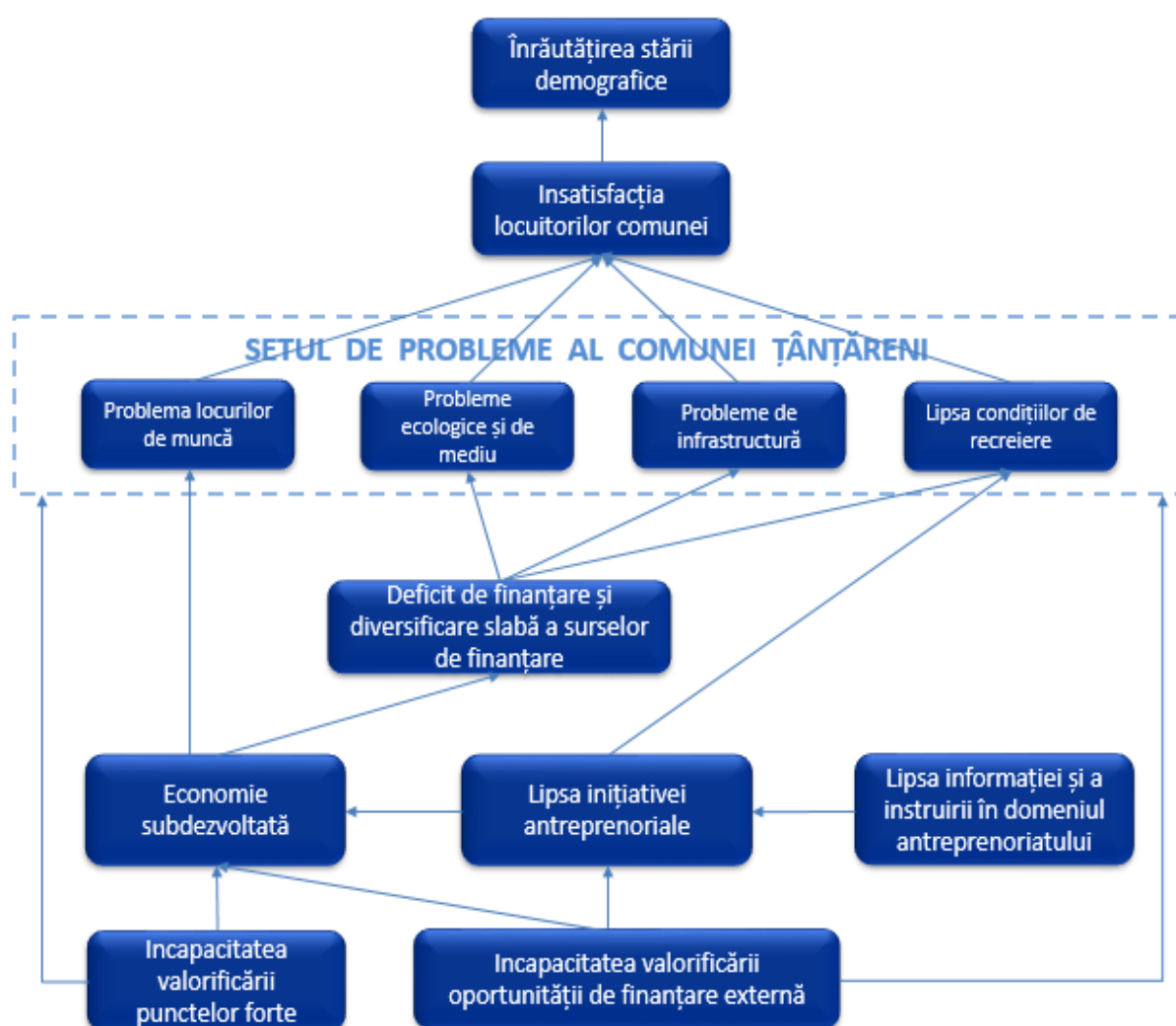
- 4) Principalele avantaje (active) care ar contribui semnificativ la dezvoltarea socio-economică a comunei sunt:
 - Fuxurile financiare, generate de Depozitul de Deșeuri Menajere Solide în formă de taxe anuale pentru folosirea terenului comunei;
 - Intersectarea localității de drumul național R2, care face legătura între mun. Chișinău și orașele Anenii Noi, Bender și Tiraspol (capitala Transnistriei);
 - Apropierea comunei de mun. Chișinău (30 km) și orașul Anenii Noi (10 km);

- Calitatea bună a solului.

Aceste avantaje, folosite într-un mod chibzuit și sinergetic, pot contribui semnificativ la dezvoltarea antreprenoriatului, turismului local, creării locurilor de muncă și în final la îmbunătățirea bunăstării populației din comună.

- 5) Unul dintre cele mai importante avantaje actuale (fluxurile fin-are generate de gunoște) riscă a fi pierdut ca rezultat al unor inițiative de naționalizare a teritoriului pe care se află Depozitul de Deșuri Menagere Solide. Astfel, comună riscă să piardă mai mult de 80% din buget. Acest fapt impune imperativul diversificării surselor financiare a comunei.

Figura N4 Schema legăturilor cauză-efect (cauze/probleme/efecte)



Sursa: Alcătuit de Consultex SRL

În Figura N4 sunt redată legăturile "cauză-efect" între problemele percepute de locuitorii comunei, cauzele apariției, precum și efectele lor. Analiza legăturilor "cauză-efect" pornește de la faptul că toate aspectele aferente gestionării comunei sunt influențate de mai mulți factori, care sunt interdependenți și se influențează

reciproc. Astfel, nu este suficient să identificăm doar problema, dar să știm și care factori o influențează (cauzele problemei) pentru a soluționa cauzele și nu efectele. Analiza legăturilor "cauză-efect" va permite administrației comunei nu doar să identifice problemele comunei, dar și să găsească soluții într-un mod mai eficient. Unele acțiuni, întreprinse de administrația comunei ar putea, datorită efectului sinergetic să soluționeze concomitent mai multe probleme cu eforturi și investiții de mijloace minime.

Exemplu: Problema locurilor de muncă este una din principalele cauze de insatisfacție a locuitorilor, care la rândul ei contribuie la înrăutățirea stării demografice (una din principalele amenințări). Lipsa locurilor de muncă este cauzată de subdezvoltarea economiei locale, care depinde mult de inițiativa antreprenorială și capacitatea valorificării surselor de finanțare externă, (inclusiv atragerea investițiilor). Prin urmare, pentru a crea locuri de muncă și a diminua exodul populației, este necesară susținerea antreprenoriatului din localitate, care se manifestă prin mai multe căi și care vor fi enumerate în continuare în prezenta strategie socio-economică a localității.

- 6) O amenințare foarte periculoasă, care are efect pe termen lung, este depopularea treptată a comunei Țânțăreni, care, dacă nu se vor întreprinde măsuri, poate duce la grave probleme demografice pe viitor. Principalul motiv de migrare a locuitorilor comunei peste hotarele țării și în mun. Chișinău este lipsa locurilor de muncă cu un salariu decent. Prin urmare, administrația comunei Țânțăreni va fi obligată să sporească numărul locurilor de muncă și să găsească soluții pentru alte probleme, care provoacă nemulțumirea oamenilor (vezi figura N4).
- 7) Unul din avantajele comunei, care merită a fi valorificat pe viitor, este trasa R2, care traversează teritoriul comunei Țânțăreni și care este traversată anual de sute de mii de automobile ale moldovenilor, care se îndreaptă către destinațiile de odihnă de pe litoralul mării negre sau către Bender, Tiraspol, Anenii Noi. Acest flux de persoane reprezintă clienți potențiali pentru produse și/sau servicii ale locuitorilor și agenților economici din localitate. La moment aceste produse și/sau servicii nu există, dar ar putea fi create pe viitor, printr-o stimulare a inițiativei antreprenoriale. Acest fapt, la rândul său, ar putea crea locuri de muncă adiționale și posibilități de câștig pentru persoanele fizice, nemaivorbind de taxe și impozite la bugetul comunei.
- 8) Una din cele mai importante oportunități, care pînă-n prezent încă nu a fost valorificată de către comună este posibilitatea de-a obține finanțare nerambursabilă de la diferiți donori și organizații internaționale. Finanțarea poate fi obținută atât pentru proiecte de infrastructură, cât și pentru finanțarea proiectelor în domeniul dezvoltării afacerilor.

6. FORMULAREA STRATEGIEI

6.1. Viziune

Transformarea comunei Țînțăreni într-o localitate prosperă, confortabilă de locuit și atractivă pentru tineret. Un mediu antreprenorial favorabil, cu locuri de muncă bine plătite. Infrastructură bine dezvoltată, servicii publice de calitate, sistem social adaptat la nevoile populației. O societate civilă bine informată, responsabilă și activă. Autoritate publică transparentă, devotată comunei și care lucrează pentru cetățeni.

6.2. Concordanța dintre strategia de dezvoltare a comunei Țînțăreni și planurile strategice de dezvoltare la nivel raional și național

La elaborarea Planului Strategic de Dezvoltare socio-economică a comunei Țînțăreni s-a ținut cont de următoarele documente:

- Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, aprobată prin Legea nr. 166 din 11 iulie 2012,
- Programul de dezvoltare a Raionului Anenii Noi 2016-2021,
- Programul Sectorial în Eficiența Energetică pentru Regiunea de Dezvoltare Centru,
- Strategia reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător (2016-2021),
- Programul Regional Sectorial de Management al Deșeurilor Solide pentru Regiunea de Dezvoltare Centru și alte documente de politici relevante.

APL a participat la toate întrunirile ce au vizat stabilirea priorităților, obiectivelor pe termen mediu și lung în vederea definirii planului strategic de acțiuni de dezvoltare socio-economică durabilă a Raionului Anenii Noi.

Avantajele concordanței Planului Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Țînțăreni, r-nul Anenii Noi cu strategiile sus menționate se vor materializa în posibilitatea accesării mai multor surse de finanțare pentru infrastructura publică de utilități (apă potabilă, sistemul de canalizare, infrastructura drumurilor, etc.), creșterea suportului financiar din partea donatorilor externi.

6.3. Direcții strategice de dezvoltare (domenii de intervenție)

O direcție strategică contribuie la conturarea obiectivelor strategice ale companiei. Direcțiile strategice setează vectorul de dezvoltare al localității și oferă un sens al priorității în acțiunile administrației comunei.

Reieșind din analiza socio-economică a comunei Țînțăreni și din viziunea localității identificăm 4 direcții strategice de dezvoltare:

1. Îmbunătățirea stării demografice
2. Dezvoltarea economiei locale și a antreprenoriatului
3. Dezvoltarea infrastructurii și a unui mediu ecologic
4. Atragerea și valorificarea resurselor financiare

6.4. Obiective strategice

Obiectivele strategice sunt setate în baza datelor obținute din analiza socio-economică și sunt conturate de direcțiile strategice de dezvoltare a comunei Țînțăreni. Lipsa obiectivelor strategice generează o activitate neordonată, cu riscul de a pierde oportunități importante și cu puține șanse de realizare cu succes a viziunii.

Tabelul N3. Obiectivele strategice ale comunei Țînțăreni, divizate pe direcții strategice de dezvoltare

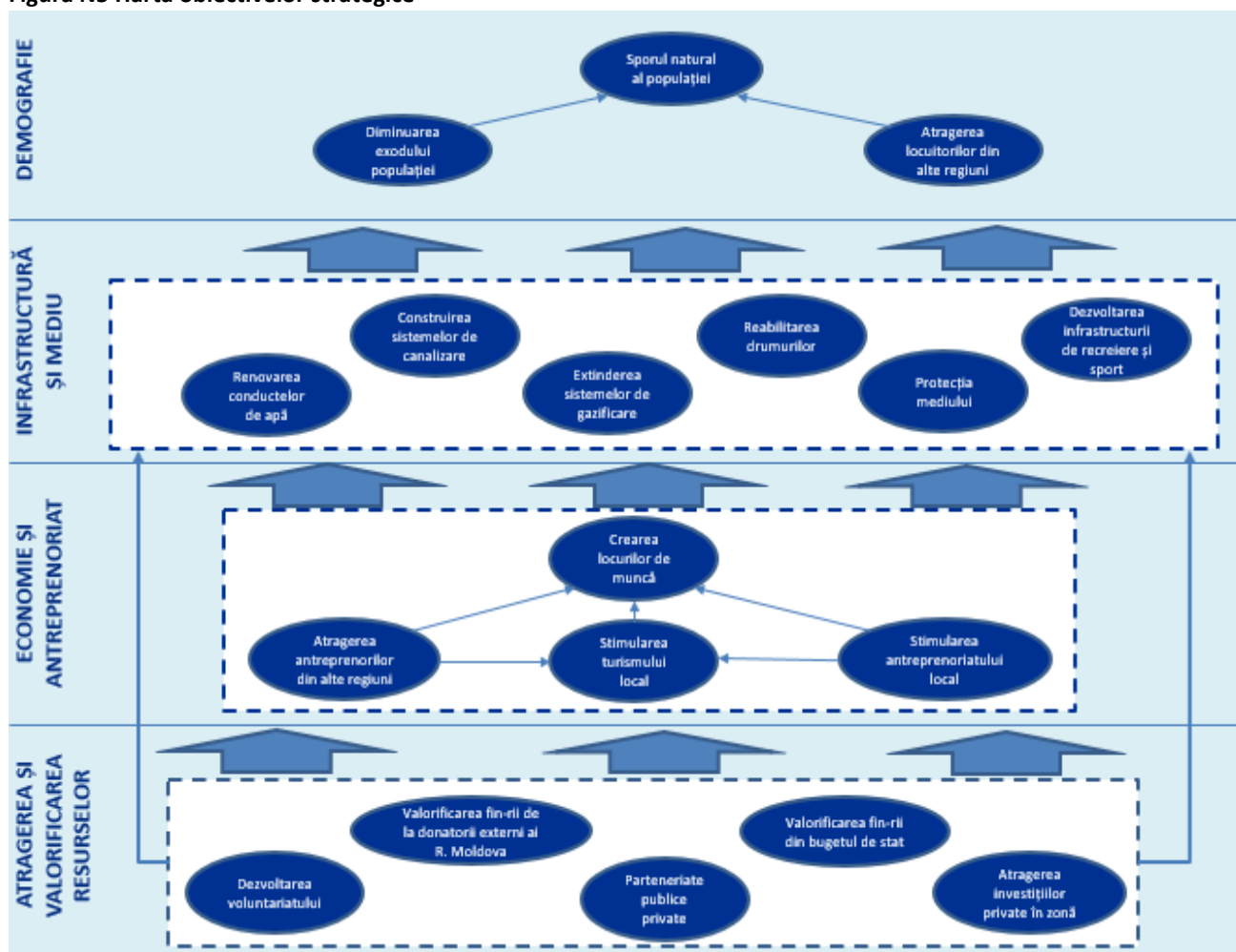
DOMENII DE INTERVENȚIE	OBIECTIVE STRATEGICE
Demografie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sporul natural al populației; 2. Diminuarea exodului tineretului; 3. Atragerea locuitorilor din alte regiuni și de peste hotare.
Infrastructură și mediu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Renovarea conductelor de apă; 2. Construcția sistemelor de canalizare; 3. Extinderea rețelei de gazificare; 4. Reabilitarea drumurilor; 5. Protecția mediului; 6. Dezvoltarea infrastructurii de recreiere și sport.
Economie și antreprenoriat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stimularea antreprenoriatului local; 2. Atragerea antreprenorilor din alte regiuni; 3. Stimularea turismului local; 4. Crearea locurilor de muncă;
Atragerea și valorificarea resurselor (umane / financiare)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valorificarea finanțării de la partenerii externi ai Rep. Moldova; 2. Valorificarea finanțării din bugetul de stat; 3. Activism civic și voluntariat; 4. Atragerea investițiilor private în zonă; 5. Parteneriate publice-private.

Sursa: Elaborat de Consultex SRL

Pentru o dezvoltare socio-economică sustenabilă a localității Țînțăreni obiectivele strategice sunt setate într-un mod echilibrat, fapt care presupune divizarea lor pe cele 4 direcții strategice de dezvoltare (domenii prioritare), descrise anterior și prezentate în tabelul N3.

Obiectivele strategice sunt interdependente și se completează reciproc. Prin urmare, realizarea obiectivelor strategice de ordin demografic depinde în mare măsură de realizarea obiectivelor ce țin de dezvoltarea infrastructurii și de crearea locurilor de muncă. Realizarea tuturor proiectelor de infrastructură depinde de realizarea obiectivelor strategice ce țin de atragerea și valorificarea resurselor și a dezvoltării antreprenoriatului. Realizarea obiectivului strategic de creare a locurilor de muncă este funcție de realizarea obiectivelor strategice, ce țin de dezvoltarea economiei locale și a antreprenoriatului. În figura N5 este prezentată harta strategică, în care sunt redată toate obiectivele strategice, relaționate cauzal și divizate pe domeniile strategice prioritare.

Figura N5 Harta obiectivelor strategice



Sursa: Elaborat de Consultex SRL

O mare importanță în realizarea strategiei comunei Țînțăreni o are capacitatea administrației primăriei de-a valorifica resursele financiare disponibile, puse la dispoziție de către donatorii externi și guvernul Rep. Moldova (domeniul de intervenție – "Atragerea și valorificarea resurselor").

Inițiativele recente ale guvernului de-a susține modernizarea infrastructurii regionale sunt foarte promițătoare. Astfel, în august, anul curent guvernul a anunțat că 53,16 milioane de lei au fost alocați din Fondul Național pentru Dezvoltarea Agriculturii și Mediului pentru implementarea a patru proiecte care vizează îmbunătățirea infrastructurii drumurilor locale. Alte 72,63 milioane de lei au fost alocate pentru proiecte de construcție a sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare.

În cadrul programului „Managementul deșeurilor solide” vor fi cheltuiți 2,32 milioane de lei. Peste 35 de milioane de lei au fost alocate pentru dezvoltarea infrastructurii de afaceri în regiuni și încă 30 de milioane de lei - pentru creșterea atracției turistice.

Cel mai ambițios program - „Drumuri bune pentru toți” - prevede pentru prima dată repararea drumurilor în aproape toate așezările din țară. În cadrul acestui program, vor fi reparate 900 km de drumuri locale și 90 km de drumuri naționale.



Pentru implementarea programului de reparare a drumurilor naționale și locale a fost alocat un buget de 1,375 miliarde de lei. Acesta este dublu față de bugetul din 2019.

6.5. Stabilirea indicatorilor de performanță, a țintelor și a inițiativelor strategice

Indicatorii de performanță reprezintă criteriile, în baza cărora constatăm realizarea obiectivelor strategice. La setarea indicatorilor de performanță se dă răspuns la întrebarea: "Cum vom cunoaște (în baza la ce) că am atins obiectivul strategic?" Pentru a nu complica realizarea în practică a obiectivelor strategice, e de dorit ca fiecărui obiectiv strategic să-i corespundă 1 indicator (maxim 3). **Ținta** reprezintă gradul de îndeplinire a fiecărui indicator de performanță și se exprimă în indici cantitativi sau valorici. În unele cazuri se recurge la exprimarea în %, care indică în ce proporție indicatorul a fost îndeplinit. **Inițiativa strategică** vizează acoperirea diferenței dintre performanța actuală și țintă și, implicit, atingerea obiectivului strategic

Tabelul N4. Obiectivele strategice, indicatorii de performanță, țintele și inițiativele strategice

Domenii de intervenție	OBIECTIVELE STRATEGICE	INDICATORII DE PERFORMANȚĂ	Unitatea de măsură	Stare actuală (2020)	Scop strategic (2024)	INIȚIATIVELE STRATEGICE
Demografie	Sporul natural al populației	Numărul populației	Persoane	2593	2640	
	Diminuarea exodului tineretului	Tineri cu vârsta între 18-35 ani	Persoane	863	889	Renovarea Casei de Cultură Crearea unui program de susținere de către primărie la construcția caselor de locuit în comună
	Atragerea locuitorilor din alte regiuni	Numărul persoanelor atrase	Persoane	0	37	Crearea unui program de susținere de către primărie la construcția caselor de locuit în comună
Infrastructură și mediu	Renovarea conductelor de apă	Lungimea conductelor modernizate	Km	5	35	Inițierea și implementarea proiectului de renovare a conductelor de apă Modernizarea turnului de apă din satul Crețoaia.
		Gospodăriile conectate la apă	Număr gosp.	165	563	
	Construcția sistemelor de canalizare	Gospodăriile conectate la canaliz	Număr gosp.	0	563	Inițierea și implementarea proiectului de construcție a sistemului de canalizare
	Reabilitarea drumurilor	Drumuri reabilitate	km	24	39	Inițierea și implementarea proiectului de reabilitare a drumurilor
	Protecția mediului	Stația de tratare a levigatului complet instalată	Unități	0	1	Instalarea stației de tratare a levigatului în lagunoștea Țînțării; Construcția stației de colectare a biogazului; Instalarea pe străzile comunei a tomberoanelor și urnelor pentru gunoi; Colectarea organizată a deșeurilor vegetale sezoniere; Organizarea serviciului de evacuare a deșeurilor.
		Stația de colectare a biogazului dată în exploatare	Unități	0	1	
		Serviciul de colectare a deșeurilor funcțional	Explicare textuală *	0	1	
		Tomberoane instalate	Unități			
	Dezvoltarea inf-rii de recreiere și sport	Stadion funcțional și bine amenajat	Unități	0	1	Inițierea și implementarea proiectului de reabilitare a stadionului Inițierea și implementarea proiectului de construcție a parcului de distracții Construcția sălii de forță și fitness
		Zonă de recreere	Unități	0	1	
Sală de forță și de fitness funcțională		Unități	0	1		

STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A COMUNEI ȚÂNȚĂRENI

Economie și antreprenariat	Stimularea antreprenoriatului local	Întreprinderi nou-create	Număr întrep-ri	63	73	Prestarea cursurilor de instruire în inițierea afacerii Informarea potențialilor antreprenori despre posibilități de finanțare a afacerii din surse internaționale Crearea unui program de susținere a antreprenorilor din comună la inițierea unei afaceri Amenajarea unei piețe agro-alimentare lângă trasa R2.
		Persoane instruite în domeniul antreprenoriatului și finanțării afacerii	Număr antrep	0	50	
	Atragerea antreprenorilor din alte regiuni	Întreprinderi nou-create de către antreprenori din alte regiuni	Număr întrep-ri	0	5	Crearea unui program de susținere a antreprenorilor din alte regiuni la deschiderea afacerii în comună Inițierea campaniilor de informare a potențialilor antreprenori (investitori) despre posibilitățile de afaceri din comună
	Stimularea turismului local	Turiști atrași	Număr/an	0	200	Inițierea și implementarea proiectelor de atragere a turiștilor în localitate
	Crearea locurilor de muncă	Locuri de muncă create	Număr	0	50	Amenajarea unei piețe agro-alimentare lângă trasa R2. Construcția sălii de forță și fitness. Inițierea și implementarea proiectului de construcție a parcului de distracții Colectarea organizată a deșeurilor vegetale sezoniere; Organizarea serviciului de evacuare a deșeurilor.
Valorificarea resurselor	Valorif. fin-rii de la parteneri externi	Sumele atrase	Mii lei	0	50000	Studierea oportunităților de finanțare; Atragerea fondurilor pentru finanțarea lucrărilor de renovare a conductelor de apă, Atragerea fondurilor pentru finanțarea sistemelor de canalizare, Atragerea fondurilor pentru finanțarea modernizarea sistemului de alimentare cu apă Crețoaia, Atragerea fondurilor pentru finanțarea reconstrucției drumurilor.
		Pondere în bugetul proiectelor	%	0	15	
	Stimul. activismului civic și voluntariatului	Persoane atrase în activități de voluntariat	Număr	0	45	Crearea asociației de voluntari.
	Atragerea investițiilor private în zonă	Sumele atrase	Mii lei	0	300000	Scutirea de taxe locale Inițierea campaniilor de informare a potențialilor antreprenori (investitori) despre posibilitățile de afaceri din comună
	Parteneriate publice-private	Parteneriate	Număr	0	4	Inițierea campaniilor de informare a potențialilor antreprenori (investitori) despre posibilitățile de afaceri din comună

Sursa: Elaborat cu suportul companiei Consultex SRL

*Se are în vedere crearea de la "0" a unui serviciu funcțional de colectare a deșeurilor pentru realizarea indicatorului de performanță.

7. ELABORAREA PLANULUI STRATEGIC

N	INIȚIATIVE STRATEGICE	Budet orientativ (mii lei)	2021				2022				2023		2024	
			I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.	I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.	I sim.	II sim.	I sim.	II sim.
1	Renovarea Casei de Cultură	1500	Ian		Iulie									
2	Inițierea și implementarea proiectului de renovare a conductelor de apă	20000	Ian											Dec
3	Inițierea și implementarea proiectului de construcție a sistemului de canalizare	25000	Ian											Dec
4	Inițierea și implementarea proiectului de reabilitare a drumurilor	10000	Ian											Dec
5	Instalarea stației de tratare a levigatului în lagunoașa Țîntăreni;	0	Ian			Dec								
6	Construcția stației de colectare a biogazului;	0			Iulie							Decem		
7	Instalarea pe străzile comunei a tomberoanelor și urnelor pentru gunoi;	100			Iulie			Iulie						
8	Organizarea serviciului de evacuare a deșeurilor.	500					Ian			Dec				
9	Inițierea și implementarea proiectului de reabilitare a stadionului	0	Ian			Dec								
10	Inițierea și implementarea proiectului de construcție a parcului de distracții	3000					Ian					Dec		
11	Construcția sălii de forță și fitness	1500					Ian		Sep					
12	Crearea și deschiderea centrului de tineret	50		April		Decem								
13	Prestarea cursurilor de instruire în inițierea afacerii	10	Feb				Feb				Feb		Feb	
14	Informarea potențialilor antreprenori despre posibilități de finanțare a afacerii din surse internaționale	0	Feb				Feb				Feb		Feb	
15	Amenajarea unei piațe agro-alimentare lângă trasa R2.	3000			Iulie			Dec						
16	Inițierea cam-ei de inform. a potențialilor antrepren. (investitori) despre posib-le de afaceri din comună	5	Martie				Martie				Martie		Martie	
17	Inițierea și implementarea proiectelor de atragere a turiștilor în localitate	0									Ian			Dec
18	Studierea oportunităților de finanțare;	0	Ian	April	Iulie	Octom	Ian	April	Iulie	Octom	Ian	April	Iulie	Octom

STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A COMUNEI ȚÂNȚĂRENI

19	Atragerea fondurilor pentru finanțarea lucrărilor de renovare a conductelor de apă,	0		April									
20	Atragerea fondurilor pentru finanțarea sistemelor de canalizare,	0		April									
21	Atragerea fondurilor pentru finanțarea modernizarea sistemului de alimentare cu apă Crețoaia,	0	Ian										
22	Crearea asociației de voluntari.	0		April		Decem							
23	Crearea unui program de susținere a antreprenorilor din alte regiuni la deschiderea afacerii în comună	0		Mai									
24	Crearea unui program de susținere (inclusiv fin-ră) a antreprenorilor din comună la inițierea unei afaceri	0					Ian						

Sursa: Elaborat cu suportul companiei Consultex SRL

8. APROBAREA ȘI IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

Succesul realizării Strategiei de Dezvoltare social-economică a com. Țânțăreni depinde în mare măsură de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia, de prezenta unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării strategiei vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând un scop determinat, îndeplinind un rol important în realizarea inițiativelor strategice. Aceștia sunt :

1. Administrația publică locală (Consiliul Local , Primarul, Angajații Primăriei)
2. Locuitorii comunei
3. Societatea civilă
4. Agenții economici
5. Structuri externe (Consiliul raional, Guvernul, Organizațiile internaționale).

Implementarea Strategiei de Dezvoltare a com. Țânțăreni poate fi divizată convențional în 3 etape:

Adoptarea Strategiei de dezvoltare. În cadrul acestei etape Strategia de dezvoltare va fi supusă dezbaterilor în cadrul audierilor publice organizate de către primărie, după care strategia va fi înaintată Consiliului Local spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona realizarea inițiativelor strategice și a măsurilor aferente Planului Strategic.

Implementarea Strategiei de dezvoltare se va efectua prin realizarea inițiativelor strategice în conformitate cu termenii stabiliți în planul strategic. Pentru fiecare inițiativă strategică (proiect) vor fi stabilite persoanele responsabile, planul activităților necesare, perioada de implementare a etapelor proiectului, sursele de finanțare, partenerii și/sau subcontractanții, care vor realiza proiectul.

Monitorizarea Strategiei de dezvoltare. Pe parcursul perioadei de implementare, la finele fiecărui trimestru, se vor organiza sesiuni strategice în cadrul cărora se vor raporta acțiunile care au fost întreprinse în vederea implementării proiectelor în derulare și realizării obiectivelor specifice. Monitorizarea executării inițiativelor strategice se va efectua prin intermediul indicatorilor de performanță stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul Strategic se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

9. CONCLUZII

Din analiza efectuată asupra situației socio-economice existente și a perspectivelor localității se evidențiază multiple oportunități de dezvoltare durabilă a comunei Țîntăreni.

Referindu-ne la problemele localității, care au fost menționate atât de către administrația primăriei, cât și de locuitorii comunei, cele mai stringente sunt impactul gunoșiei asupra stării ecologice, lipsa canalizării, lipsa zonelor de agrement și a edificiilor sportive.

Aplicarea Planului strategic de dezvoltare a comunei Țîntăreni pentru perioada 2020-2024 va genera o serie de efecte pozitive, după cum urmează:

- ✓ Modernizarea serviciilor publice pentru a răspunde cerințelor actuale și viitoare ale comunității;
- ✓ Îmbunătățirea infrastructurii comunei;
- ✓ Creșterea investițiilor în proiecte turistice și a gradului de atractivitate a localității;
- ✓ Îmbunătățirea stării ecologice din zonă;
- ✓ Atragerea investițiilor private în localitate;
- ✓ Dezvoltarea spiritului antreprenorial;
- ✓ Creșterea gradului de pregătire antreprenorială a populației;
- ✓ Îmbunătățirea stării sănătății populației;
- ✓ Îmbunătățirea capacității de ocupare a forței de muncă;
- ✓ Schimbarea atitudinii și comportamentului comunității privind problematica socială;
- ✓ Crearea condițiilor de recreere și practicării sportului;
- ✓ Îmbunătățirea calității serviciilor sociale oferite;
- ✓ Ridicarea nivelului de trai al populației;
- ✓ Îmbunătățirea stării demografice a comunei.

Toate aceste efecte vor conduce în final la realizarea viziunii de dezvoltare, care este:

Transformarea comunei Țîntăreni într-o localitate prosperă, confortabilă de locuit și atractivă pentru tineret. Un mediu antreprenorial favorabil, cu locuri de muncă bine plătite. Infrastructură dezvoltată, servicii publice de calitate, sistem social adaptat la nevoile populației. O societate civilă bine informată, responsabilă și activă. Autoritate publică transparentă, devotată comunei și care lucrează pentru cetățeni.

Finalizarea unui plan strategic nu este întotdeauna sinonimă cu reușita acestuia. Îmbunătățirile și efectele pozitive, descrise anterior, vor fi posibil de realizat doar printr-un efort important financiar și uman. Prin urmare, succesul realizării planului strategic depinde în mare măsură de energia celor implicați și de dorința lor de a duce lucrurile la bun sfârșit.

Anexa N1**LISTA AGENTILOR ECONOMICI DIN
COMUNA ȚÎNȚĂRENI****Inreprinderi din agricultură**

Nr. Ord.	Denumirea Companiei	Data inregistrarii	Statutul
1	II CRETU ALA	21.02.2009	Activa
2	INTOVARASIREA POMICOLA ELECTRON PRIM	01.06.2006	Activa
3	SC VINAN-IMPEX SRL	27.10.2005	Activa
4	SC RUDO-AGRO SRL	04.07.2005	Activa
5	ICS BOSCO DI NOCI SRL	15.04.2004	Activa

Intreprinderi din domeniul comerțului

Nr. Ord.	Denumirea Companiei	Data inregistrarii	Statutul
1	SRL ADEVENTI	20.03.2015	Activa
2	II BULBOCEAN SERGIU	04.11.2014	Activa
3	SRL DAVIDANDY	24.06.2014	Activa
4	SRL IULVIT MAX	19.05.2014	Activa
5	SRL ALELUS GRUP	22.10.2013	Activa
6	SRL ANDRELINA LUX	28.08.2013	Activa
7	SRL IU-LESSIA	30.07.2013	Activa
8	SRL ILMIH-GRUP	07.06.2013	Activa
9	SRL WILME - COMERT	15.01.2013	Activa
10	II LEUL NATALIA	03.05.2011	Activa
11	SRL EGORPRIM-COM	15.04.2011	Activa
12	SRL IRINASER-TUR	15.07.2010	Activa
13	II COCA IURIE	21.11.2008	Activa
14	II ZAPOROJAN VALERIU	16.11.2007	Activa
15	SC MOISEI GRUP SRL	11.04.2007	Activa
16	II LARICICHINA SNEJANA	06.03.2007	Activa

17	SC SIDERAL-PRIM SRL	30.05.2006	Activa
18	SC PASALDEN SRL	05.05.2006	Activa
19	SC IDEALNET SRL	23.03.2006	Activa
20	SC COSTION - PRIM SRL	06.12.2005	Activa
21	II CROITOR DIANA	10.11.2005	Activa
22	II COSONEA VASILE	25.03.2005	Activa
23	II CAZAC TAMARA	17.10.2002	Activa
24	II LIDIA SAVAN	16.10.2001	Activa
25	II PALADI-ALEXDAN	23.09.1999	Activa
26	II SAVAN L.	24.06.1998	Activa
27	II ARMAS S	24.06.1998	Activa
28	II ILOVAN LIUBA	19.01.1998	Activa
29	II SIRBU P.V.	29.11.1996	Activa
30	II ALIONA CARMAZAN	15.11.1996	Activa
31	II GRIGORII MOROI	12.06.1996	Activa
32	II BULBOCIAN	29.01.1996	Activa
33	II MISINSCAIA V P	26.01.1996	Activa
34	SRL PLAI V.F.	11.12.1995	Activa
35	II V.T.PASCAN	01.12.1995	Activa
36	II OLGA COTET	07.07.1995	Activa
37	II MARIA POGREBAN	02.05.1995	Activa
38	SRL LA CURTEA TARANILOR	30.03.1994	Activa
39	II POISC	15.04.1993	Activa
40	FIRMA COMERCIALA DE PRODUCERE FAVOR SRL	03.02.1993	Activa
41	SRL ARTIZANAT	21.12.1992	Activa
42	II DAMASCHIN	16.11.1992	Activa
43	II CROITOR-MERIDIAN	20.08.1992	Activa
44	SRL MOARA VECHE	19.08.1992	Activa
45	SRL VARA	20.07.1992	Activa

Intreprinderi din domeniul deservirii comunale

Nr. Ord.	Denumirea Companiei	Data inregistrării	Statutul
1	IM TINTARENI SERVICE	03.05.2006	Activa
2	FPC PLAI VICTORIA SRL	26.01.1996	Activa

Intreprinderi din domeniul producerii

Nr. Ord.	Denumirea Companiei	Data inregistrării	Statutul
1	SRL NOVA FOREN	26.02.2010	Activa
2	II SIRBU VADIM	26.08.2009	Activa
3	II LEUTA DORIN	04.03.2008	Activa
4	II OSTAP SERGHEI	17.05.2006	Activa
5	SRL VASLAN GRUP	03.04.2002	Activa

Intreprinderi din domeniul transportului

Nr. Ord.	Denumirea Companiei	Data inregistrării	Statutul
1	SRL CR INTERNATIONAL	31.01.2015	Activa
2	SRL SAGEATA PRIM	05.12.2012	Activa
3	II SAVAN ALEXANDRU	27.05.2009	Activa
4	SRL BMF MOTOR	24.06.2008	Activa
5	SRL MAJAR-COM	16.04.2008	Activa
6	SC GALAUTOSERVICE SRL	25.10.2005	Activa